

לשוננו לעם

עורכים: דוד טלשיר, חיים א' כהן, יוסף עופר

מתוך

כרך מו, תשנ"ה



האקדמיה ללשון העברית
מוגן בזכויות יוצרים

"שלונסקי באקדמיה" - נתן אלתרמן

מאז ומתמיד נמנו עם חברי האקדמיה וועד הלשון שקדם לה סופרים ומשוררים עבריים (והדבר אף מעוגן בתקנונה של האקדמיה). את רשימת הסופרים והמשוררים שכיחנו בהם בעבר וכבר הלכו לעולמם מעטרים שמות כח"נ ביאליק (שהיה נשיאו השני של ועד הלשון), שאול טשרניחובסקי, ש' בן-ציון, ש"י עגנון, חיים הזז, י"ד ברקוביץ, יהודה בורלא, אורי צבי גרינברג, לאה גולדברג ואחרים. לפני חמישים שנה, בתחילת תש"ו (סוף 1945), כאשר הצטרף המשורר אברהם שלונסקי לוועד הלשון, פרסם נתן אלתרמן "טור" לכבודו ובו נתן ביטוי לייחודו של שלונסקי, להעזתו הלשונית ולהיותו נציגם של "שיר נעיר ושווקיה, רעיו בסביבה". הטור פורסם ב"דבר" בכ"ו במרחשוון תש"ו (2 בנובמבר 1945) וכונס ב"הטור השביעי" (א), הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב תשל"ז, עמ' 388-390, שממנו הוא מובא כאן.

שלונסקי באקדמיה

עם כניסתו לוועד הלשון

הוא נקרא אל ביתך, את מודדת לו תגא,
אקדמיה רבת תרביצים וזקן.
ובלחנה, אקדמיה, צץ אדם בן-נה,
קבלחי נערה לפני פלירט מסכן.

מגבעתו על גבי הקולב מתערכת
עם פובעי פרופסורה, ואת - יד על לב! -
את פותחת וכמו-שאומרים ורחבת,
פי דרכו-בעברית היא: תפחד ותרחב...

העברית! הוא לא פעם גרס לך סחרחרת
בדחירות על סוקיו השוצפים כתירוש.
ולא פעם פמליה גדולה פרופסורית
בך טפלה אחר כך באבקות-פאב-ראש.

ואולי זו עֲכָשׁוּ נִקְמָתָךְ, אֶקְדָּמָיָה,
 לְהִבְיָא אוֹתוֹ פְּנִימָה, וּבְאֶפֶן עֲדִין
 לְחִזְרִיק לוֹ מַעַט מֵאוֹתָהּ אֶפִּידָמָיָה
 שְׁקוֹרָאִים לָהּ כְּבוֹד וְסוּפָה לְהִרְדִּים.

אָךְ לֹא, לֹא! הֶעֱבֵרִית בּוֹ קֶצֶת-קֶט מֵאֲתָבֶת...
 יִרְאֶה וְנִמְשָׁכֶת... וְאִין לְהִפְרִיד.
 כִּי גַם אֶבְרִיסוֹקֶלֶת גַּם אֶבְרִ-שׁוֹאָבֶת
 הוּא הָיָה וְהָיָה לְלִשׁוֹן הֶעֱבֵרִית.

וְלָכוּ בָּהּ גַּם בְּנוֹ נֶצֶת כְּמִין רֶשֶׁף
 בְּשִׁמְעֵנִי, בְּעֶרֶב מִצּוֹר וְחוֹמָה,
 שְׁקִרְאוּהוּ, בְּתֹאֵר נֶשֶׁם, אֶל הַנֶּשֶׁק
 לְשִׁמְיִרַת הַיָּקָר בְּאוֹצְרוֹת הָאֵמָה.

הוּא צִרְף לְשִׁלְטוֹן. וְצוּפִים אֵלָיו שְׂמָה
 שִׁיר נְעִיר וּשְׁנוֹקִיָּה, רַעִיו בְּסִבִּיבָה.
 הֵם בּוֹ נֶחֱת רוֹאִים וּשְׂמַחִים בּוֹ... שְׁלֵמָה?
 כִּי יוֹדְעִים הֵם שֶׁהוּא נִצְיָגִם בִּישִׁיבָה.

הֵם אוֹמְרִים זֶה לָזֶה: אֵת פְּנִיו נִקְדָּם נָא
 גַּם הַפֶּעַם כְּמוֹ בְּיָמֵינוּ הַהֵם.
 הוּא הִגִּיעַ, אֲחִים, אֶל מִמֶּשׁ-אֶקְדָּמָיָה,
 אָךְ שֶׁלֹּא יִתְאַקְדָּם אֵלָּא כִּקֵּי יִתְקַדָּם.

וְעוֹד זֹאת הֵם אוֹמְרִים:
 תִּשְׁתַּדֵּל שְׂמָה, אֲחָא,
 שְׁתִּהְיֶה הַלָּשׁוֹן - לְפִי כָּל הַתְּנָאִים!
 שְׁיִהְיֶה זֶה עֲבָרִי וּמִדָּקֶדֶק שֵׁם - כֵּן, כִּכָּה! -
 אָךְ, לְמַעַן הַשֵּׁם, שְׁיִהְיֶה גַם טָעִים.

וְעוֹד זֹאת הֵם אוֹמְרִים: גַּם מֵאֵשׁ וְעוֹפֶרֶת
 לֹא נִסָּג, עַד אֲשֶׁר תִּצְטָרְכוּ לַעֲמֹל
 עַל מַלּוֹן מְנַחֵי חַיִּי דְרוֹר עָלֵי אֶרֶץ
 לְשִׁמּוֹשׁ יוֹמִיּוּמִי
 לְתַמִּיד
 וְלִכְלֹל.